

Riksdagens protokoll

1993/94:76

Måndagen den 21 mars

Kl. 12.00 – 13.41

Protokoll
1993/94:76

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 14 och 15 mars.

*Svar på
interpellationer*

2 § Svar på interpellation 1993/94:105 om kvotflyktingar

Anf. 1 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBÖ (fp):

Fru talman! Georg Andersson har ställt fyra frågor om flyktingkvoten. Georg Andersson frågar vad regeringen gjort och avser göra för att de deklarerade intentionerna angående överföring av kvotflyktingar från f.d. Jugoslavien skall kunna uppfyllas. Han frågar vidare om Sveriges insatser för kvotflyktingar från f.d. Jugoslavien utförts på ett tillfredsställande sätt, vilka insatser regeringen och berörda myndigheter gör för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose önskemål om invandring av anhöriga till kvotflyktingarna. Slutligen frågar Georg Andersson vilka insatser regeringen gör för att möjliggöra mottagande av kvotflyktingar från andra områden än f.d. Jugoslavien.

Jag vill inleda med att jag här i kammaren den 1 mars 1994 som svar på en fråga av Berith Eriksson lämnat en ingående redovisning av hur regeringen handlagt frågan om överföring av flyktingar från f.d. Jugoslavien och vad regeringen föreskrivit om Invandrarverkets möjligheter att kunna föra över personer från f.d. Jugoslavien till Sverige. Jag vill också erinra om att det svenska beslutet om viseringstvång inte innebar ett totalt stopp för skyddsbehövande från f.d. Jugoslavien. Sedan beslutet fattades i juni 1993 har ca 5 500 personer, varav ca hälften från Bosnien, kommit till Sverige som asylsökande. Därtill kommer kvotflyktingar och anhöriga. Sedan viseringstvånget infördes har regeringen fortlöpande underrättat sig om hur situationen vid den bosnisk-kroatiska gränsen utvecklat sig.

För någon månad sedan besökte en delegation från Kulturdepartementet Kroatien för att på ort och ställe studera förhållandena. UNHCR finns väl representerade i området och kan vid behov utnyttja de kvotplatser som bl.a. Sverige ställt till dess förfogande. Problemet med de bosnier som inte kan lämna områden inne i Bosnien därför att de stängts in i enklaver är djupt beklagligt men påverkas inte av de svenska viseringsbestämmelserna.

Överföring till Sverige sker i samarbete med UNHCR. Regeringen har,

efter överläggningar med UNHCR, angivet vilka kriterier som bör tillämpas, och Invandrarverket har det löpande ansvaret och överlägger med UNHCR om hur uttagningarna bör ske. Det har i inget fall förekommit att Sverige nekat att ta emot fall som UNHCR aktualiserat för överföring hit. Invandrarverket har tillämpat den ordning som gällt sedan länge för kvotöverföringar till Sverige, d.v.s. att med personal på platsen så långt möjligt försöka utreda de individuella fallen. Verket har numera ändrat sina rutiner så att man i större utsträckning gör utredningarna efter flyktingens ankomst till Sverige. Arbetet har därigenom kunnat förenklas, och utresorna till Sverige kan ske snabbare än tidigare. Jag utgår ifrån att Invandrarverket utvecklar sitt arbetssätt så att man snabbt och flexibelt, tillsammans med UNHCR, före den 1 juli kan överföra så många skyddsbehövande som möjligt inom ramen för kvoten.

Anhöriga till de kvotflyktingar som kommer till Sverige har rätt till familjeåterförening i enlighet med bestämmelserna i utlänningslagen. Ofta tas dock hela familjer ut för överföring inom kvoten. Om familjemedlemmar eller släktingar inte kan överföras tillsammans kan de senare komma i fråga för överföring till Sverige, antingen som kvotflykting eller som anhörig. De bosnier som befinner sig i Sverige har möjlighet att i Sverige ansöka om uppehållstillstånd för anhöriga som befinner sig inne i Bosnien-Hercegovina. Sverige tillgodoser således på olika sätt önskemålen om anhöriginvandring.

Sverige ger, som framgår av propositionen om en utökad flyktingkvot, under detta budgetår möjlighet för 500 kvotflyktingar från andra områden än f.d. Jugoslavien att komma till Sverige. Om UNHCR anser att Sverige bör ta emot fler än 500 kvotflyktingar från andra delar av världen än f.d. Jugoslavien finns möjligheten för regeringen att besluta om att ta emot sådana flyktingar inom den ram om 1 800 personer som riksdagen anvisat. För nästa budgetår har regeringen föreslagit att den totala nivån för överföringar till Sverige skall ligga i storleksordningen 1 800 personer. Regeringen följer tillsammans med UNHCR noga utvecklingen och om ökade behov skulle uppstå, har regeringen för avsikt att återkomma till riksdagen.

Anf. 2 GEORG ANDERSSON (s):

Fru talman! Med Folkpartiet i regeringen skulle det bli ordning och reda. Humanitet och generositet skulle prägla flyktingpolitiken. Jag kan tyvärr konstatera att verkligheten blev en annan. Det blev ökade restriktioner, mindre generositet och många dubbla budskap. Ett exempel på det är att vistelsetiden inte längre tillmätts betydelse vid ärendenas avgörande. Birgit Friggebo gjorde det närmast till en dygd att göra så att enbart skyddsbehovet skulle gälla.

I fredags fick vi veta att vistelsetiden nu åter skall spela en roll. Detta sker som en eftergift av Birgit Friggebo i den interna strid som pågår inom Folkpartiet. Vi får väl se hur det blir med regeringens politik i det sammanhanget.

Ett annat exempel är att tidsbegränsade uppehållstillstånd enligt regeringen skall kunna beviljas. Men nu argumenterar Birgit Friggebo mot den ordning som regeringen själv har öppnat möjligheter till. Hon gjorde det senast i Ekot i går.

Ett tredje exempel är att Folkpartiet energiskt har motsatt sig att använda viseringsinstrumentet i flyktingpolitiken. I januari 1991 skrev Folkpartiet att missbruk av viseringsinstrumentet måste upphöra. I juni 1993 införde Birgit Friggebo viseringstvång för bosnier. Det är kanske det viseringsbeslut som har haft den mest drastiska betydelsen någonsin. Detta skedde den 1 juni 1993, d.v.s. för nio månader sedan. Det blev ett effektivt hinder för medborgare i Bosnien–Hercegovina att komma hit.

Regeringen insåg naturligtvis det. Själva motivet för att införa viseringstvång var att det skulle bli svårare att ta sig till Sverige. Därför ackompanjerades detta beslut med ett beslut om en stor kvot för flyktingar från f.d. Jugoslavien, som en kompensation för de hinder som viseringen innebar.

Om jag minns rätt talades det då om att 1 000 flyktingar per månad skulle kunna komma hit på kvot. Detta skulle göras snabbt. I avvaktan på riksdagsbeslut om denna extrakvot sade man från regeringens sida att den redan beslutade årskvoten om 1 800 skulle kunna utnyttjas.

Vad har då hänt? Vi noterade att bara 360 kvotflyktingar hade tagits emot efter mer än sju månader. Av de 7 800 platser i Sverige som stod till buds hade bara 360 utnyttjats för kvotflyktingar vid det tillfället. Det kanske är några fler nu. Vem bär då ansvaret för det? Det finns en tendens att skjuta över skulden på UNHCR. Men det var för det första inte UNHCR som införde viseringstvånget. För det andra är det naturligtvis ändå ytterst regeringen som är ansvarig för den politik som den driver.

Jag kan förstå reaktionerna från UNHCR. För några dagar sedan kunde vi läsa i Svenska Dagbladet om vår välbekante vän Sören Jessen-Petersen från UNHCR. Han uttrycker irritation och indignation över att europeiska regeringar och myndigheter lägger skulden på flyktingkommissariatet, efter att de själva har begränsat möjligheterna för bosnierna att ta sig ut från kriget. Han säger: "Det är svårt att förstå att kritiken riktar sig mot oss. Vi är tillräckligt pressade av att hålla hjälparbetet i gång. Att dessutom föra ut människor från krigszonen är mycket svårt och mycket farligt. Det har vi inga resurser till".

Mot denna bakgrund vill jag ställa några följdfrågor. För det första: Trodde regeringen, när den fattade sina beslut i juni 1993, att det skulle vara möjligt att överföra flyktingar från enklaver inne i Bosnien inom ramen för kvotmottagningen? Om regeringen inte trodde det, varifrån avsåg den då att överföra kvotflyktingarna?

Man kan konstatera att den ordning som har gällt inte har fungerat. Birgit Friggebo sade i sitt svar att man numera har ändrat sina rutiner. Varför har det dröjt åtta månader innan denna åtgärd har vidtagits? Den 21 juni 1993 sade regeringen att man ville garantera att personer med omedelbart behov av skydd skulle få komma hit. Nu har det gått nio månader. Anser regeringen att det under den här tiden inte har funnits några omedelbara behov som har behövts åtgärdas? Varför har man dröjt med att förändra rutinerna för att möjliggöra ett snabbare mottagande?

Anf. 3 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Fru talman! Efter de senaste dagarnas turer skulle man kunna säga att det inte finns något nytt under solen i flyktingpolitiken. Invandrar- och flykting-

politiken har knappast att göra med några rationella faktorer eller med någon verklighet som låter sig styras av förutbestämda beslut. Den står under ständig förändring. Det gäller att vara både öppen och flexibel.

Det är mycket av det gamla som blir sig likt, även om Birgit Friggebo en gång i tiden stod här i talarstolen med beslutsamhetens friska hy och sade att hon skulle reda upp den sörja som den socialdemokratiska flyktingpolitiken hade hamnat i. Georg Andersson har pekat på några av dessa saker.

Vi fick veta att det skulle bli generösare och bättre bedömning av asylärenden. Det s.k. decemberbeslutet skulle upphävas. I själva verket förefaller det nu vara tuffare beslut än någonsin. Regeringen har själv fått lov att tillsätta en utredning för att få reda på hur tufft det egentligen är.

Vi ser nu hur Folkpartiets ministrar suckar över polariseringen i flyktingpolitiken, när det i själva verket var Folkpartiet som i den tidigare debatten här i kammaren i hög grad bidrog till den polariseringen. Asylsökande skall få arbeta. Det är den enda skillnaden och det nya. Det tragikomiska är, att när de nu får det finns det inga arbeten. Jag skall inte uppehålla mig längre vid detta.

Fru talman! Jag skall hålla mig till det som interpellationen handlar om, nämligen kvotflyktingar. Jag får erkänna att jag inte förrän alldeles nyss uppmärksammade att det ges ytterligare ett interpellationssvar här i dag som delvis handlar om det jag tänkte ta upp.

Den regering vi har i dag minskade kvoterna. Det fanns en mycket bred enighet i denna kammare om nödvändigheten av att öka mottagandet av kvotflyktingar. Det fanns ett mycket stort tryck från UNHCR om att Europas länder skulle ställa upp och vara generösare.

Tyvärr fick vi besked om att detta inte behövdes. Det fanns ingen efterfrågan. Man kunde i själva verket minska den årliga kvoten för flyktingar, som vi efter mycket om och men hade lyckats få upp till 2 000 om året, med en extra kvot budgetåret 1991/92 på 1 250.

Vad är det för verklighet som ligger bakom att det inte skulle vara nödvändigt med en ordentlig kvot för ett mer ordnat mottagande av alla de människor som sitter i flyktingfällan runt om i världen, och faktiskt så nära som på andra sidan Östersjön? Vi har ju det stora bekymret med de människor som verkligen fastnat i rävsaxen i Baltikum och Ryssland. De har kommit dit, men de kommer inte längre.

De är fullkomligt otänkbart för dem att ta sig tillbaka till sina gamla hemländer, och de kommer inte från Tallinn, eller var de nu finns någonstans. Jag hörde häromdagen ett radioprogram om flyktingar som satt i ett gammalt kvinnofängelse i Tallinn. De är de som är kvar och som inte haft råd att köpa sig en plats på en flyktingbåt eller i en container, och riskera livet för att komma över Östersjön.

Nu ser jag i det kommande svaret att Birgit Friggebo skall ta upp problematiken kring dessa människor. Men det sägs inte ett ljud om att vi faktiskt skulle kunna utnyttja den kvot som vi har till att också hjälpa de människorna. Det kan väl ändå inte vara rimligt som det är nu? Det måste vara mycket tragiskt för dem att konstatera att de som lyckas ta sig in i en container och som lyckas köpa sig en plats på en båt över Östersjön allihop får

stanna här i Sverige, medan de själva sitter fast där och inte kan göra någonting åt sin situation.

Jag skulle vilja veta, Birgit Friggebo, om inte en del av denna kvot – det finns ju ändå utrymme i den kvot som riksdagen har beslutat om – skulle kunna utnyttjas till att hjälpa dessa människor i avvaktan på att de baltiska länderna och Ryssland orkar ta itu med att bli mottagarland och ha ett eget, rimligt flyktmottagande i framtiden. Jag tror att det ligger ganska långt fram i tiden. Till dess behöver de människor som sitter fast där faktiskt hjälp.

Prot. 1993/94:76

21 mars 1994

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Under de senaste åren har svensk flyktingpolitik utsatts för mycket stora påfrestningar. Inte sedan andra världskriget har det kommit så många som sökt skydd i Sverige. Inte sedan andra världskriget har vi under så kort tid tagit emot så många människor som sökt asyl här och som också har fått stanna här.

Den socialdemokratiska regeringen inskränkte asylreglerna när det kom 5 000 turkbulgarer. Från ex-Jugoslavien har det kommit över 110 000 personer, och vi tillämpar alla skyddsregler i utlänningslagen utan inskränkningar. 13-december-beslutet upphävdes.

Dessutom – eftersom Maj-Lis Löw säger att det inte har hänt någonting – har det skett en fortgående reformering av mottagningssystemet. I dag skall alla barn få lika sjukvård som svenska barn. Det är riktigt att man får arbeta under väntetiden. Meningsfull sysselsättning skall vara ett obligatoriskt inslag på förläggningarna. Flyktingarna ges möjlighet att själva bestämma om de vill bo på förläggning eller ute på stan.

Fru talman! Jag tycker att vi har klarat av denna påfrestning mycket bra. Det gäller regeringens beslut att låta människor vara med här, men också verken och myndigheterna. De har klarat av ett snabbt beslutsfattande och även förläggningsverksamhet, och nu också en mottagning ute i kommunerna som går väldigt bra.

Sedan över till den fråga som ställdes om kvotflyktingar och annat. Georg Andersson talar om att vi försöker skylla på UNHCR. Den verksamheten har jag aldrig ägnat mig åt. Den gör fantastiska insatser, inte bara i f.d. Jugoslavien, utan på många andra konfliktplatser jorden runt.

Vad vi har gjort när det gäller kvotflyktingar är att erbjuda UNHCR ett antal kvotplatser för att det skall finnas en beredskap när det finns behov av att ge människor skydd. Därutöver har vi sagt att vi är beredda att också på kvoten ta över personer från en vidare krets, nämligen släktingar och andra.

Sverige har tagit emot de kvotflyktingar som UNHCR har begärt hjälp om. Däremot kan man nog säga att det har varit litet onödigt byråkratiskt när man har fullföljt den gamla ordning som fanns under både Maj-Lis Löws och Georg Anderssons tid, nämligen att utredningarna gjordes på platsen. Det har varit en viss irritation från UNHCR:s sida över detta. Där har Invandrarverket nu ändrat sina rutiner för att det skall gå smidigare, och det välkomnar jag.

När det är fråga om de människor som befinner sig inne i enklaverna i Bosnien är det naturligtvis ytterst beklagligt att människor stängs inne av sina egna, som inte släpper ut dem, och att de, om de ger sig av på flykt,

riskerar att träffas av granater, skott från prickskyttar och andra påfrestningar.

Detta påverkas inte av svenska visumbeslut eller annat. Jag är inte säker på att Georg Andersson vill föreslå att vi från Sverige skall ge oss ner till dessa enklaver för att få ut dessa personer. Vi har ju sett svårigheterna även för hjälpsändningar – där svenska Räddningsverket är med för att försöka få in humanitär hjälp – och där det går månader.

Detta är någonting fruktansvärt för dessa människor. Men på vilket sätt skulle Sverige kunna bidra till att förändra den situationen – förutom att vi kraftfullt bidrar med humanitär hjälp och att vi är militärt närvarande för att försöka att ge skydd så långt som det är möjligt?

Det är beklagligt, och jag har sagt det många gånger, att vi tvingades införa visum för bosnier. Men detta måste ses i ett större internationellt sammanhang. Hela Europa, så när som på några skandinaviska länder, hade infört visum. Det hade kommit långt över 100 000 personer.

De flesta kom från Kroatien, där de redan hade skydd och humanitär hjälp, bl.a. finansierad från Sverige. Det har varit väldigt mycket diskussioner om huruvida de som lyckas lämna enklaverna inne i Bosnien kan ta sig över gränsen till Kroatien. Som jag har redovisat har vi på plats undersökt att det är möjligt.

Maj-Lis Lööws direkta fråga gällde om man skulle kunna använda kvoten för dem som sitter i våra östliga grannländer. I huvudsak styrs denna verksamhet av vilka propåer och önskemål vi får från UNHCR, och det förs en diskussion mellan Invandrarverket och UNHCR.

Vad man nu riktar in verksamheten på, och som är viktigt, är att våra östliga grannar dels skriver på Genèvekonventionen, dels bygger upp mottagningsmöjligheter och asylbestämmelser som gör att de kan bli likvärdiga oss när det gäller flyktmottagande.

Anf. 5 GEORG ANDERSSON (s):

Fru talman! Birgit Friggebo försvarar sig med påståendet att man tillämpar alla skyddsregler fullt ut. Det ger intrycket av att det inte har skett någon skärpning av flyktingpolitiken. Birgit Friggebo är i så fall den enda i det här landet som inte har upptäckt att det har pågått en skärpning under senare tid. Man kan diskutera varför det har skett. Men att förneka skärpningen ger ingen trovärdighet, eftersom alla som sysslar med detta konstaterar att det är på det sättet.

Låt mig sedan gå över till kvoten. Min fråga är: Vem bär ansvaret för att den utlovade stora kvoten på 7 800 för innevarande år inte på långt när har utnyttjats? Den infördes ju för att kompensera den skärpning och den restriktivitet som visumtvånget innebar. Men inom denna ram kom under de sju första månaderna bara 360 människor. Då frågar man sig om regeringen bedömde att det inte fanns behov för flera. Om regeringen bedömde att det fanns behov för flera kan man fråga sig vad regeringen vidtog för åtgärder för att lösa upp de byråkratiska hinder som kan ha legat i vägen.

Regeringen säger att den aldrig har sagt nej till UNHCR. Det uppfattas ju som att indirekt skjuta över skulden på UNHCR. Det är sekretariatet som inte har presenterat flera fall. Men vi har ju allihop sett i TV vilka lidanden

människor utsätts för i det f.d. Jugoslavien. Människor drar ju slutsatsen att där finns ett skriande behov av insatser också i form av flyktingmottagande. Då måste regeringen ta sitt ansvar för att undanröja de eventuella hinder som finns.

I samband med beslutet i juni sade invandrarministern att flyktingarna inte kommer direkt från Bosnien. Hon sade att flertalet kommer från flyktingförläggningar i Kroatien och således har skydd och humanitär hjälp från FN och frivilliga organisationer. Ungerska och serbiska bussbolag erbjuder busstransporter till Sverige mot betalning.

Det ger ett intryck av att det är fel människor som kommer. Det är något skumt med detta. Sedan säger Birgit Friggebo: Vi kommer dock även framöver att ta emot flyktingar från Bosnien. Vi vill dock att mottagandet skall ske i mer ordnande former.

Men dessa ordnade former har inneburit att det inte har kommit så många. Man har inte erbjudit eller verkställt något inom ramen för den stora generösa kvoten. Det måste ändå invandrarministern ta ansvaret för.

Anf. 6 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Fru talman! Jag tycker att Birgit Friggebo kryper bakom UNHCR även på det delområde där jag ställde en fråga. Hon säger att vi tar emot om UNHCR önskar, men man har inte önskat att vi skall ta emot några människor från Baltikum.

Våra relationer till de baltiska staterna är mycket speciella. Den regering som vi har nu har ju velat göra en väldigt stor affär av samarbetet med och biståndet till Baltikum, och det har väl varit riktigt att göra det.

Regeringen visade ju också stor handlingskraft när det gällde att snabbt höja straffen för de människor som profiterar på de stackars olyckliga människor som har hamnat i flyktingsaxen i Baltikum.

Regeringen har inte ifrågasatt skyddsbehovet för dessa människor när de väl har lyckats ta sig hit genom att riskera livet över Östersjön. Men då återstår ju en fråga. Skulle det vara så omöjligt att i det paket av åtgärder som Birgit Friggebo kommer att redovisa som svar på nästa interpellation också lägga in att man inom kvoten skulle kunna hjälpa de människor som inte ens har råd att köpa sig en livsfarlig färd över Östersjön från Baltikum till Sverige? De sitter där och konstaterar bittert att det inte finns några möjligheter för dem, det finns inget liv för dem där.

Jag tror faktiskt inte att UNHCR skulle ha något att invända mot att Birgit Friggebo tog upp en dialog om en sådan lösning endera direkt med Baltikum eller med UNHCR.

Anf. 7 CLAUS ZAAR (nyd):

Fru talman! Eftersom debatten bl.a. har kommit in på Baltikum och jag har uppmärksammat det i min interpellation tänkte jag gå upp här och säga några ord när det gäller mottagningsmöjligheterna i Baltikum. Jag skulle vilja fråga kulturministern hur de är i dag och vilka förbättringar man har tänkt skall ske. Är vi beredda att hjälpa till med speciella åtgärder? Har vi någon plan för detta som kommer att sättas i verket?

Här finns ett oerhört mänskligt lidande, som föregående interpellanter har

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

Svar på
interpellationer

talat om. Samtidigt får vi en mycket konstig reaktion på detta. Bara man kommer i väg därifrån får man plötsligt helt andra förutsättningar och en helt annan standard. Detta föder ytterligare signaler som går åt ett mycket speciellt håll. Det gäller människosmugglingen, och den tänker jag ta upp i nästa debatt. Jag skulle vilja att vi konkret diskuterade mottagningsmöjligheterna i Baltikum och vad vi är beredda att göra för att de flyktingar som är på väg skall kunna repatrieras.

Anf. 8 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! I de beslut som regeringen har fattat när det gäller asylpraxis finns det inga beslut som indikerar att det är fråga om några skärpningar, tvärtom. Under det senaste året har vi alla kunnat notera att man säger att praxis har skärpts.

Som Georg Andersson väl vet, har jag och regeringen snabbt reagerat på dessa påståenden. Vi har tillsatt en oberoende utvärdering för att få ett underlag för att kunna se om dessa påståenden kan bekräftas eller avfärdas. Den utvärderingen kommer att presenteras i början av april. Då får vi ett underlag för att diskutera dessa frågor. Det har inte funnits några som helst indikationer eller intentioner från regeringen om att asylpraxis skall skärpas.

Jag har också sagt att det finns anledning för regeringen att reagera om det skulle bekräftas att praxis har skärpts. Men låt oss avvakta den utvärderingen!

Georg Andersson frågar vem som har ansvaret för att man inte mycket kraftfullt har utnyttjat den kvot som nu har ställts till förfogande. Bakgrunden till att en stor kvot infördes var att vi inte ville stänga gränserna genom viseringsbeslutet. Nu visar det sig att ett antal människor ändå har kommit hit som spontant asylsökande. Det gäller ca 5 500 människor från Exjugoslavien. Genom en kraftfull kvot vill vi visa att vi inte vill stänga gränserna. Kvoten skall inte heller bara behöva användas till direkt akut skyddsbehövande utan också till en vidare krets av släktingar utöver dem som ryms inom det anhörigbegrepp som finns i utlänningslagen. Hittills har ca 1 000 platser utnyttjats inom ramen för kvoten.

Dessutom sades det i propositionen att detta erbjudande från Sverige skulle finnas som en beredskap om UNHCR får behov av det. Jag tycker att det är bra om man kan utnyttja så många platser som över huvud taget är möjligt inom ramen för den här kvoten före den 1 juli. När det gäller nästa års budget har vi dessutom sagt att vi är beredda att utöka den kvoten om det skulle finnas ytterligare behov.

Georg Andersson läste upp ett referat av några kommentarer i anslutning till beslutet förra året. Där fanns en beskrivning som visade att de allra flesta som kom på slutet – när det kom ungefär 1 600–1 700 personer i veckan – kom direkt från Kroatien. Där hade de redan skydd och humanitär hjälp som Sverige bidrar till. Då tyckte vi att det var bättre att ställa en kvot till UNHCR:s förfogande där de kan välja ut dem som bedöms vara de mest skyddsbehövande och där UNHCR behöver hjälp.

Sedan talar Georg Andersson om de människor som lider inne i enklaverna. Vi har alla sett dessa mycket påfrestande bilder. Vi har alla mått illa av det lidande som människor utsätts för. Men hur skall vi i Sverige påverka

den situationen, Georg Andersson? Skall människor åka ner och försöka ta ut dessa personer ur enklaverna? UNHCR och Räddningsverket kan ju över huvud taget inte ens ta sig in i enklaverna för att leverera mat och förnödheter. Detta är ett lidande. Vi skulle naturligtvis gärna vilja underlätta den här situationen. Men hur skall det gå till så som det ser ut där nere? Försök inte att skylla den situationen på bestämmelser om kvoter eller visumbeslut och liknande! Det påverkar inte situationen där nere.

Maj-Lis Löw säger att vi kryper bakom UNHCR när det gäller asylsökande österifrån och sådana som finns i Ryssland och de baltiska staterna. Vi är i Sverige lyhörda för vad UNHCR önskar, och UNHCR har önskat hjälp från Sverige när det gäller asylprövning, lagstiftningsåtgärder och uppbyggnad av ett mottagningssystem i de baltiska staterna och Ryssland. Vi har ställt upp på det. Vi har personer som är verksamma i dessa länder. Jag har själv varit där och talat med mina motsvarigheter där. Vi har ställt pengar, erfarenhet och material till förfogande, och vi driver också tillsammans med IOM ett projekt som möjliggör för framför allt studenter som har fastnat i Moskva att återvända till sina hemländer.

Fru talman! Jag vill till sist också säga att jag naturligtvis inte utesluter att kvoten kan användas också på det sätt som här efterfrågats.

Anf. 9 GEORG ANDERSSON (s):

Fru talman! Jag återkommer till frågan om skärpning. Nu försöker Birgit Friggebo göra gällande att skärpningen av flyktingpolitiken inte till någon del beror på regeringen. För det första är regeringen ansvarig för den flyktingpolitik som bedrivs i landet av Invandrarverket och Utlänningsnämnden och för av regeringen själv fattade beslut. Det ansvaret kommer regeringen aldrig från.

Man kan för det andra peka på konkreta saker, som att regeringen tog beslut om peruanerna. Jag behöver bara nämna det. Regeringen tog vidare beslut om att vistelsetiden inte skulle tillmätas betydelse vid ärendenas avgörande. För många som har vistats här lång tid under svåra förhållanden innebär det en mycket kraftig skärpning.

Det har kommit fram reaktioner inom Folkpartiet, och jag förstår att Birgit Friggebo är hårt trängd. Jag skall inte ytterligare utöva någon press i det hänseendet, men vi måste ändå föra en ganska öppen debatt om det här.

Att hänvisa till att utvärderingen av detta skall avvaktas är bara ett försök att krypa undan. Ansvaret för att kvoten inte har utnyttjats måste ändå regeringen ta på sig. Man var ju när man införde denna kvot medveten om förhållandena och skapade ett intryck av att man skulle göra en stor insats för de människor som är mest skyddsbehövande.

Birgit Friggebo hänvisar till att det inte är möjligt att ta ut människor från enklaverna. Vi beklagar detta gemensamt och mycket djupt, men fanns det verkligen i hela denna tragedi, där hundratusentals människor var hårt drabbade i f.d. Jugoslavien, under de första sju månaderna bara 360 personer som var i behov av att komma till Sverige och som kunde överföras hit? Man hade en kvot att arbeta med som omfattade 7 800 personer.

Detta är den avgörande frågan. Sedan kan vi alltså gemensamt och djupt beklaga att inte ytterligare personer kan erbjudas skydd och hjälp i Sverige.

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

*Svar på
interpellationer*

Men när man inte utnyttjar de möjligheter som man har ställt i utsikt att utnyttja tycker jag att det finns anledning att reagera.

Min avslutande fråga blir: Räknar regeringen med att under innevarande budgetår, fram till den 1 juli, kunna utnyttja denna kvot antingen för dem som är i behov av skydd och hjälp i f.d. Jugoslavien eller genom en utvidgning, som Maj-Lis Lööw här har tagit upp, så att den omfattar också andra? Jag vet att UNHCR enträget vädjar om att Sverige och andra länder aktivt skall göra insatser också för den övriga världens flyktingar.

Anf. 10 CLAUS ZAAR (nyd):

Fru talman! Jag återkommer med anledning av mottagningsmöjligheterna i Baltikum. Jag fick inte något annat svar från kulturministern än det som sades om studenterna i Moskva, men inte bara de utan också en mängd andra människor är inriktade på att komma till Sverige. Vi har signaler om att många tänker komma hit förr eller senare. Det är fråga om ofattbart stora tal. Det talas om att kanske flera hundra tusen människor utan försörjningsmöjligheter är på väg hit. De har givit upp i den situation som de har haft.

Frågan är här vad vi är beredda att göra i Baltikum och i de övriga öststaterna. Har det diskuterats med respektive myndigheter hur man kan hjälpa till att undvika sådana tragedier som har förekommit, och finns det några planer för detta? Man har bara varit timmar från oerhörda tragedier som hade kunnat inträffa i sådana människotransporter som genomförs av andra skäl än av rena flyktingskäl.

Anf. 11 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Claus Zaar har tagit upp precis dessa frågor i sin interpellation, och jag avstår från att besvara dem nu, eftersom vi får en diskussion om just detta efter denna interpellationsdebatt.

Georg Andersson säger att regeringen ytterst är ansvarig för politiken. Så är det självfallet alltid och inom alla politikens områden. Det finns verkligen inte någon önskan och inte heller något exempel på att jag eller regeringen skulle vilja slippa undan från det ansvaret. Men regeringen har vissa sätt att agera.

Om det t.ex. kommer signaler om att praxis skulle ha hårdnat eller ändrats, undersöker man för det första om det är sant. Om det för det andra visar sig vara sant vidtar regeringen sådana åtgärder som den kan vidta. Man kan ändra lagstiftning eller på annat sätt vidga regeringens möjligheter att påverka praxis.

Det är också precis detta som har skett. När det under den förra våren och sommaren kom signaler om en oro för en hårdnande praxis tog jag tag i saken, och regeringen fattade beslut om att göra en ordentlig utvärdering av hur det förhöll sig, och denna kommer nu att presenteras i april.

Detta är självfallet inte något försök att krypta undan från något ansvar. Det är tvärtom ett ansvarsfullt sätt att ta dessa signaler på allvar.

Georg Andersson tar upp några beslut, t.ex. beslutet om peruanerna. Det sker i dessa fall en individuell prövning, men vi beaktar i de beslut som regeringen fattar också att vi inte vill bidra till att bygga upp celler för terrorverksamhet här i Sverige. Det är också ett ansvarsfullt sätt att hantera politiken.

De människor som är i behov av skydd och som riskerar att förföljas och torteras när de kommer tillbaka till Peru får stanna, men vi är också mycket måna om att någon cellverksamhet inte skall byggas upp.

Georg Andersson säger att jag är hårt trängd. Jag känner mig inte särskilt hårt trängd, eftersom jag har gott samvete beträffande regeringens beslut. Jag är stolt över att det i mitt parti finns människor som är oerhört känsliga och djupt engagerade för flyktingar och asylsökande i Sverige. Det finns ytterligare behov av reformering av flyktingpolitiken, och därför känner jag mig inte alls särskilt hårt trängd av den diskussion som har förts inom mitt parti och i vidare kretsar om att det kan finnas behov av ytterligare förändringar i flyktingpolitiken.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

*Svar på
interpellationer*

3 § Svar på interpellation 1993/94:99 om flyktingpolitiken

Anf. 12 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Claus Zaar har frågat mig vad jag avser att ta för initiativ mot människosmuggling från främst Baltikum och Ryssland. Han har även frågat mig vilka regeländringar jag avser att vidta för att stoppa inströmningen av asylsökande bosnier med kroatiska pass.

Jag vill först återigen betona hur upprörande jag tycker att det är att hän-
synslösa personer utnyttjar andra människors nöd, genom att kräva stora summor i betalning för att smuggla in asylsökande. Det är viktigt att ge klara signaler om att Sverige inte accepterar sådan verksamhet. Det är därför som regeringen under hösten föreslog skärpta straff för människosmuggling och ökade möjligheter att förverka t.ex. båtar som används för sådan verksamhet. Regeringens förslag ledde till lagändringar som trädde i kraft den 1 januari i år.

Det är också mycket angeläget att samarbeta med de baltiska länderna och Ryssland. De nya demokratierna i öst strävar efter att kunna fungera som asylländer på lika villkor som de västeuropeiska staterna. De vill kunna bli accepterade av världssamfundet och leva upp till Genèvekonventionens krav. Samtidigt försöker de bekämpa den kriminalitet som tyvärr har följt i flyktingskarornas spår, bl.a. maffiagrupper. Sverige har mycket aktivt verkat för migrationspolitiska insatser i Baltikum, Ryssland och Östeuropa. Ett omfattande besöks- och kontaktutbyte har ägt rum mellan Kulturdepartementet och Invandrarverket på ena sidan och de baltiska och ryska migrationsmyndigheterna på den andra. Sverige har initierat ett formellt diskussionsforum på statssekreterarnivå för länderna kring Östersjön, där bl.a. illegal migration diskuteras. Arbetet har lett till en samlad arbetsplan för mellanstatliga aktiviteter mot människosmuggling. Därtill har Kulturdepartementet genom medel från suveränitetsstödet kunnat erbjuda de estniska myndigheterna utbildning i och utrustning för inresekontroll.

Sverige bidrar också till multilaterala insatser i t.ex. Ryssland genom IOM och UNHCR. Regeringen har medverkat till att Invandrarverket och Utlän-

ningsnämnden kan skicka ut personal som förstärkning vid UNHCR:s kontor i Moskva, där två personer bistår i arbetet att registrera flyktingar.

I alla våra kontakter med Baltikum och Ryssland påtalar vi att vi anser att dessa länder bör underteckna och tillämpa Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning. I dagsläget har Ryssland undertecknat konventionen, men man har varken resurser eller adekvat lagstiftning för att tillämpa den, medan de baltiska staterna inte har undertecknat konventionen ännu.

Det är riktigt att en del av dem som söker asyl gör detta inne i landet. En del av dessa hör till grupper som kan resa in utan visering eller som har visering för t.ex. besök. Det går därför inte att dra den slutsatsen att alla som söker asyl först efter en tid i landet tagit sig in illegalt. Polisen är uppmärksam på problemen och samarbetar med Invandrarverket i försök att stävja illegal invandring. Att det ändå går att ta sig in i landet illegalt är oundvikligt om vi vill fortsätta att ha relativt öppna gränser mot våra nordiska grannländer.

Claus Zaars påstående om att asylsökande i Sverige skulle få ekonomiska bidrag här med vilka de kan betala lån som de tagit för att smugglas till Sverige, anser jag vara orimligt. De bidrag asylsökande får till sin försörjning är knappast tillräckliga för att betala av stora lån. Vad gäller socialhjälp för invandrare som får stanna i Sverige gäller liksom för svenska medborgare att man kan få bidrag för att klara sitt uppehälle om man inte kan försörja sig på annat sätt.

Slutligen, vad avser asylsökande bosnier med kroatiska pass, har Invandrarverket nyligen lämnat över ett par sådana ärenden till regeringen för prövning. Regeringen bereder för närvarande dessa ärenden. Jag vill påpeka att samtliga asylsökande naturligtvis har rätt att få sin ansökan prövad individuellt.

Anf. 13 CLAUS ZAAR (nyd):

Fru talman! Jag ber att få tacka kulturministern för svaret. Det visar att det på en hel del punkter finns för litet kunskap hos Kulturdepartementets tjänstemän om hur det är i verkligheten. Antingen följer man inte med i utländska media, eller så har man inte kontakt med exempelvis de nordiska myndigheterna i tillräcklig omfattning för att man skall förstå vad som sker.

Om man ser efter vad som ligger under människosmugglingen, om man försöker analysera den, vilket är ganska farligt, kommer man fram till mycket obehagliga sanningar.

Allt fler flyktingar smugglas in till Sverige mot betalning. Det är ett faktum. Dessa flyktingar har i allmänhet inte en ekonomi som gör det möjligt för dem att ta sig hit, utan de får "låna pengar" – "lånet" innebär att någon garanterar resan och att någon kräver betalning. Detta har Polisen i ett nordiskt land kommit underfund med.

Det är fråga om ett sinnrikt system av bankkonton i Europa, men det rör sig också om bankkonton i Fjärran Östern, USA och Canada. Sedan hamnar pengarna av någon anledning slutligen i Singapore. Initierade källor vid Polisen säger att detta tyder på att det finns människosmugglare i exempelvis Sri Lanka och Singapore som har stor omsättning av pengar, pengar som skuld-

sätta flyktingar i Sverige och andra nordiska länder betalar in av det bistånd de får, sina socialbidrag och ersättningar.

Sverige är en attraktiv marknad för de här smuggelsyndikaten. Vi känner till en person som har figurerat i pressen och som heter Heraldi, som förnekade det men som inte hade någon annan verksamhet än detta. Han förnekade inte att det i sammanhanget, under färden till Sverige, förekom mutor till myndigheter, tulltjänstemän och polis, mutor som betalades för att flyktingarna skulle kunna komma hit.

I Danmark berättades det i en tidning som heter Jyllandsposten den 6 mars om en 32-årig tamilsk flykting, som under två år skickat ut över 3 miljoner kronor till ett konto i Singapore. Till saken hör att det var polisen som hade jagat fram de här uppgifterna. Hur kan man få ihop så mycket pengar? Posttjänstemän vet att det skickas pengar. Andra, som t.o.m. har varit här i riksdagen och talat med oss, säger att man skickar hem en viss "skatt" till sitt hemland. Man betalar alltså en del av bidragen, ett antal procent av allt man får här skall skickas hem.

Det här innebär att flyktingvänliga länder som Sverige dräneras på pengar. För att fylla på med nya pengar måste vi låna, och det, kulturministern, leder i sin tur indirekt till att både räntor och hyror stiger.

Det är alltså dags för det svenska rättssamhället att göra något åt saken. Jag har inte i den här interpellationen frågat vad vi nu skall dra för slutsats av den här illegala verksamheten, förutom de små åtgärder som nu har vidtagits. Jag anser inte att de fängelsestraff som finns avskräcker från människosmuggling, och det gör inte heller det faktum att man tar hand om båtarna, utan smugglarna finner på metoder som vi inte kan kontrollera. De som verkligen arbetar bakom den här verksamheten har vi ingen kontroll över alls.

Jag vill veta om det nu finns en kraftigare åtgärdsplan mot människosmuggling. I debatterna om asylfrågan och den politik som förs förekommer ordet människosmuggling inte en enda gång. Men det är ju här problemet finns. De kosovoalbaner som kom hit tidigare var människosmugglade av personer med helt andra avsikter än att rädda flyktingar. Jag vill ha ett verkligt uttömmande svar på mina frågor.

Anf. 14 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Fru talman! Det är inte ofta som det ämne man har velat puffa för kommer upp i två interpellationsdebatter i rad.

Jag utgår från att Birgit Friggebo så småningom kommer att försöka ge ett svar till Claus Zaar. Om Birgit Friggebo klarar av att från den här talarstolen lösa bekymret med människosmugglingsfenomenet, får hon förmodligen Nobelpriset. Det är ju ett utomordentligt komplext problem, och vi är inte ensamma om att brottas med det. Profitörer finns det, och varför skulle det inte finnas profitörer på det här området när det finns profitörer på praktiskt taget alla områden? Det här är heller inget nytt fenomen; det har väl funnits i alla tider.

Det är inget fel med att hjälpa människor att fly. Vi tycker ju själva att Röda Nejlikan är väldigt tjugig när vi ser honom på film. Det som är fel är naturligtvis att utnyttja människor i en desperat situation, plocka av dem alla

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

Svar på
interpellationer

pengarna och på ett annat håll på jordklotet förutskicka guld och gröna skogar, som över huvud taget inte existerar. Det är det som är det hjärtlösa och mycket kriminella, som man väl får ta till olika åtgärder för att motarbeta.

En av de åtgärder som kan vidtas är naturligtvis att vi i vår egen omvärld försöker hjälpa våra grannstater som ännu inte har klarat av detta att få en ordentlig gränskontroll, ett ordentligt flyktingmottagande, en ordentlig asylprövning, osv. De åtgärder som Birgit Friggebo har redovisat i svaret när det gäller Baltikum och Ryssland täcker också in det mesta. Det är helt riktiga åtgärder, och det är bra att de redovisas samlat på det här viset.

Vi försökte tidigare, på min tid som invandrarminister, att arbeta på ungefär samma sätt gentemot Polen, när vi upptäckte att det var den vägen flyktingströmmarna kom, eftersom Polen som nybliven deomkrati inte klarade av detta. Också där fanns det profitörer hela vägen, ända från Förenade Arabemiraten och fram till dess att flyktingarna steg av färjan i Ystad.

Då får vi lov att göra någonting åt det här, och det första vi måste göra är att ställa krav på våra grannländer om att man där skall försöka leva upp till de demokratiska grundsatserna genom att också bli flyktingmottagarländer och bygga upp instrument för ett flyktingmottagande. Men vi förstår ju att detta självfallet tar tid.

Det är heller inte möjligt – för att anknyta till den tidigare debatten – för oss i Sverige att på vår kvot ta hit alla dem som hamnar i flyktingläger i Baltikum eller Ryssland. Det skulle bara betyda att flyktinglägren där mycket snabbt fylldes på nytt. Vad vi måste hjälpa till med, och som också redovisas i svaret, är att se till att prövningen av skyddsbehovet sker i det land dit man har kommit och sökt skydd.

I dag är ju situationen den att det uppenbarligen finns en grupp, inte minst från Irak och trakterna däromkring, som sitter fast och inte kommer någonstans. Det är inte möjligt att skicka tillbaka dessa människor till deras eget land.

Ett hyfsat flyktingmottagande är ännu inte möjligt i Baltikum och Ryssland. Jag är glad att Birgit Friggebo lämnade en öppning för att de skulle kunna komma i fråga för en sådan här kvot. Jag hoppas nu att invandrarministern tar initiativ i UNHCR. Då blir den här redovisningen komplett, som svar på Claus Zaars interpellation om flyktingpolitiken.

Anf. 15 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Claus Zaar säger att vi är okunniga och att vi inte vet hur det ser ut i verkligheten. Det vill jag kraftigt dementera. Detta är inte något nytt. Detta är också en fråga som diskuteras mycket internationellt. Vi hade för inte så länge sedan en stor internationell konferens i Budapest där de här frågorna togs upp.

Det är helt riktigt att det förekommer en omfattande handel med människor, som också är en ganska lönsam verksamhet. Inget land kan ensamt klara av att lösa de här problemen, utan det måste ske genom ett internationellt samarbete mellan länderna.

Det utnyttjande som människor utsätts för är naturligtvis fruktansvärt, med olika slags faror. Det påstås även att människor bara försvinner när smugglarna har fått sina pengar.

Här i vårt eget land hade vi nyligen exemplet med kosovoalbaner, som fått avslag i Sverige och som smugglats in i Norge. De förespeglades att de skulle få stanna där, vilket inte alls är säkert. De plockades av 5 000–10 000 kr bara för att bli körda med bil över en gräns. Om dessa människor själva ville ta chansen att söka sig till Norge kunde de naturligtvis enkelt gå över gränsen själva eller ta en buss. Detta är ett fruktansvärt utnyttjande av olyckliga människor.

Vi har från svensk sida försökt att ta vårt ansvar internationellt. Som jag redovisade i svaret har vi omfattande kontakter österut, både på regeringsnivå och på statssekreterarnivå, mellan departement och mellan respektive myndigheter. Vi försöker att på allt sätt understödja den vilja som finns i dessa stater för att stävja detta problem.

Det sägs ofta, t.ex. när vi lägger fram en proposition för att motverka människosmuggling, att det bara är ett sätt för Sverige att se till att det inte skall komma så många just till Sverige. Så är det inte, utan det motsvarar ett önskemål från dessa länder att tas upp i det internationella samfundet och bli likvärdiga med bl.a. de västerländska staterna. De kanske framför allt vill stävja verksamheten därför att den kriminalitet som följer i spåret av människosmugglingen skadar deras länder så mycket. Ryssland, de baltiska staterna och andra forna öststater har därför ett önskemål att få hjälp med att skaffa sig asylsystem, utlänningslagstiftning, mottagningssystem men också en effektiv gränskontroll. Inom det området har både Kulturdepartementet och Polisen hjälpt dessa länder.

Claus Zaar går naturligtvis ett steg längre. Han börjar med att ta upp det hotfulla i att hela vårt land håller på att gå under. Han drar sig inte för att säga att räntorna och hyrorna stiger. Just nu sjunker ju räntorna, och dessutom har hyreshöjningarna i det här landet aldrig varit så låga under de senaste decennierna som nu. Claus Zaar bör ha några proportioner i diskussionen.

Dessutom vill jag säga att kraftfulla åtgärder mot människosmuggling på bred front inte får hindra att människor som är i behov av skydd och som är flyktingar kan få detta skydd.

Jag har sett att Ny demokrati i en motion säger att människor som har smugglats inte skall ha rätt att söka asyl här i Sverige, utan att de skall direktavvisas omedelbart. Man skulle alltså straffa de människor som söker skydd därför att kriminella element försöker utnyttja deras olycka. Så får det naturligtvis inte gå till. Det måste vara balans i verksamheten.

Anf. 16 CLAUS ZAAR (nyd):

Fru talman! Den här frågan är svår – det erkänner alla. Men någon måste våga ta i den. Den förra regeringen vågade inte göra det. Det har avslöjats i efterskott att trafiken från Chile också var människosmuggling.

Man måste alltså se till att det blir mindre pengar i verksamheten när det gäller flyktingarna om man skall komma någonstans. Man måste ge signaler. Det är därför som vi har tagit i så drastiskt som att säga att man måste tala om vilka signaler Sverige ger, nämligen att det inte lönar sig med människosmuggling.

Hur skall vi göra? Det blir konstigt om en stat inte ser till behovet av skydd

och vägrar asylrätt när det är fråga om människosmuggling. Då lönar det sig igen. Den här affärskedjan går runt. Det är som ett stort företag, som vi inte har någon kontroll över. Vi vet bara att det fungerar för dem som håller på med den här smutsiga hanteringen. Vi vet att flyktingar blir lurade, att det är fråga om mycket lurendrejeri. Vi hörde senast talas om trafiken till Norge. Dessa stackars människor har kommit hit, och när de har avvisats via Utlänningsnämnden får de transport ur landet. De provar den sista utvägen.

Vi måste ta oss samman och säga att det här är som en sjukdom. Vi kan inte bara säga att vi skall försöka. Vi måste utarbeta ett konkret program. Polisen m.fl. måste delta. Det måste kanske göras förändringar i betalningssystemen. Vi kan inte bara betala ut pengar. I Tyskland har man börjat med en metod att inte betala ut så mycket pengar att det blir lönsamt, utan man arbetar med kort osv.

Vi måste ha en förutsättningslös diskussion om människosmugglingen, så att den får sig en knäck, så att den inte lönar sig. Det är ju fråga om rena kalkyler för dem som håller på med detta. De har lurat av människor fastigheter, ja, allt de äger. Dessa människor står tomhänta när de kommer hit – om de kommer hit; de kan fastna på vägen.

Man funderar också på hur det ser ut i de övriga nordiska länderna. Man måste jämföra förhållandena och hjälpas åt.

Anf. 17 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Claus Zaar säger att vi skall ha en förutsättningslös diskussion om åtgärder. Det stadiet har vi passerat för länge sedan. Vad det nu handlar om är att vidta åtgärder. Det är precis det som sker.

På svenskt initiativ sammankallades för något år sedan en östersjökonferens, där länderna både på den här sidan och på den andra sidan Östersjön deltog. Där fattades en rad beslut om gemensamma samarbetsprojekt mellan de nordiska länderna och våra grannar på den östra sidan. Det arbetet är i full gång.

Det tjänar inte mycket till att stå och vifta med armarna och säga att det måste göras någonting. Åtgärder skall vidtas, och de håller på att vidtas. Jag har här en lista på tre sidor med olika projekt, där vi försöker att hjälpa till på vår kant. Vi vet att det här är spritt runt om i världen, och det krävs naturligtvis ett vidare internationellt samarbete. Enskilda regeringar i olika länder måste vara beredda att vidta åtgärder.

Dessa kraftfulla åtgärder får dock inte hindra oss från att se att det bakom detta finns människor som behöver hjälp. Det krävs då en viss känslighet, för att dessa människor inte först skall utnyttjas av människosmugglare och sedan inte få sitt skydd, utan sändas hem till länder där de riskerar förföljelse, tortyr och omänskliga fängelsestraff. Det är denna balans som jag har velat uppmärksamma i den här interpellationsdebatten, på grund av att Claus Zaar representerar ett parti som ständigt bara har en vinkling när det gäller migrationspolitiken.

Anf. 18 CLAUS ZAAR (nyd):

Fru talman! Man blir litet förvånad. Det finns alltså en massa projekt, men jag undrar hur effektiva de är. Vilka resultat och vilka signaler ger de?

En gemensam nordisk politik borde väl åtminstone vara en grund i detta arbete. Enligt uppgift är det lättare att från Baltikum komma till Finland. Därifrån kan man sedan ta sig hit. Man kan plöstligt bara dyka upp. Det verkar alltså finnas system för människosmugglare.

Vi måste titta realistiskt på detta och se vilka resultat vi har uppnått. Vårt parti menar att denna fråga är oerhört viktig. Om vi ger fel signaler – visar att vi är undfallande och att vi inte har ett kraftfullt agerande – kommer problemet att expandera så att vi inte får någon kontroll över det. Det är alltså många människor som är på väg. Vi har inte de rätta proportionerna när vi diskuterar detta. Vi måste konkret tänka igenom hur vi skall nå ett resultat inom en viss tid.

Det viktiga är att få bort pengarna ur hanteringen. Skulle kulturministern kunna tänka sig att gå över till ett system med kuponger? Dessa kuponger skulle inte kunna skickas som pengar. Det hemska är att det finns för mycket pengar i denna verksamhet. Det handlar om miljarder. Då blir det affärsverksamhet. Det är det som är problemet. Vi utnyttjar människor i nöd. Människorna har nöd, och människosmugglarna får bröd. Det är något som är fel när det blir ett sådant resultat av flyktingpolitiken.

Vi måste kanske vidta speciella åtgärder. Jag läste i ett tyskt magasin att man i Tyskland ville införa ett system med 800 kr i bidrag. Resten skulle vara kuponger. Jag har för mig att det var så. Kanske känner invandraministern bättre till detta.

Jag tror att vi gemensamt måste göra någonting, så att pengarna kommer ur trafiken.

Anf. 19 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Fru talman! Jag hade inte tänkt blanda mig i den här debatten. Men jag måste ändå ställa en fråga: Vad menar Claus Zaar med människosmuggling? Det är egentligen ett mycket konstigt ord. Det leder tankarna litet fel.

Att man plockar in en massa människor i en container och ser till att de kommer över Östersjön utan att någon har sett dem kan väl till nöds kallas människosmuggling. Men ofta handlar det inte så mycket om smuggling och om att gömma människor. Det profitörerna till största delen gör är att visa på resvägar. Man förespeglar människor att de kommer att få ett liv i stor välmåga osv., om man bara får hjälpa dem att komma till Sverige för si och så många tusen kronor. Dessa profitörer förutsätter alltså saker som inte kommer att inträffa. De hjälper till att hitta resvägar, och de tar förmodligen bra betalt – med god avans – för biljetter och sådant. Men detta handlar ju inte om smuggling i ordets egentliga bemärkelse. Det är inte kriminellt att komma till ett land och söka asyl. Det sker helt öppet att människor vill komma in i ett land. Vare sig det sker på Arlanda eller i Ystad är det inte något fel i det.

Dessa profitörer vill vi inte öppna dörrarna för. Det bästa är naturligtvis att ha ett snabbt och effektivt asylförfarande. Det är den bästa signalen till omvärlden. Då förespeglar man inga människor att de på lösa grunder kan komma och söka asyl i ett land. Detta jobbar man med hela tiden.

Så länge det finns rika och fattiga länder kommer gräset självfallet alltid att vara grönare på andra platser i världen, och till de platserna vill man

gärna ta sig. Det kan också vara fullt möjligt att t.o.m. låna pengar för att ta sig dit. Man blir skyldig, och när man väl har etablerat sig i landet kan man också häfta i skuld och få betala av den. Detta har egentligen ingenting med hur mycket vi betalar i asylbidrag på våra förläggningar att göra. Det räcker förmodligen inte långt.

Det mest tragiska i detta är, precis som Birgit Friggebo pekade på, att människor säljer allt de har hemma för att få ihop dessa pengar. De kommer hit helt barskrapade med orealistiska förhoppningar om att få stanna här. De skickas tillbaka hem igen och är helt utblottade.

Självfallet vill vi inte medverka till detta, men det är väldigt svårt för Sverige att förhindra, eftersom det sker redan i hemlandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1993/94:93 om konventionen om arbets- skadeersättning

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Sten Östlund har med hänvisning till ILO:s styrelses behandling i november 1993 av en anmälan från LO, TCO och Fria fackföreningsinternationalen om bristande tillämpning av ILO:s konvention nr 121 om förmåner vid yrkesskada ställt en rad frågor till mig i anslutning till styrelsens slutsatser och rekommendationer.

Anmälan hade sin bakgrund i ett riksdagsbeslut hösten 1992 till följd av den s.k. krisuppgörelsen mellan regeringen och Socialdemokraterna. Uppgårelsen innebar att en karensdag infördes i sjukförsäkringen och, genom samordningen av försäkringssystemen, också i arbetsskadeförsäkringen. I anmälan påtalades dessutom det förändrade arbetsskadebegreppet.

ILO:s styrelse uttalade stor förståelse för den ekonomiska situation i Sverige som lett till införandet av karensdagen men konstaterade att en karensdag i arbetsskadeförsäkringen inte är förenlig med Sveriges åtagande enligt ILO:s konvention nr 121. Styrelsen rekommenderade därför Sverige att ändra lagstiftningen i fråga och att senast den 15 oktober 1994 rapportera om vidtagna eller planerade åtgärder för att uppfylla konventionens bestämmelser.

Sten Östlunds första fråga gäller vilka åtgärder regeringen avser vidta beträffande karensdagen. Statsrådet Könberg har redan här i kammaren besvarat en motsvarande fråga den 23 november 1993. Han erinrade då om skälen att införa karensdagen, som också redovisats för ILO både i regeringens skriftliga rapport och på plats i Genève. Han redovisade också det förslag som en arbetsgrupp i Socialdepartementet utarbetat som skulle tillgodose konventionens krav, trots en karensdag i sjukförsäkringen – en uppläggning som en enig ILO-kommitté, i vilken arbetsmarknadens parter ingår, inte hade några erinringar emot. Detta förslag blev emellertid aldrig aktuellt i och med uppgörelsen den 22 september 1992 mellan regeringen och Socialdemokraterna.

I den proposition (1992/93:31) som låg till grund för riksdagens beslut

gjorde regeringen riksdagen uppmärksam på både konventionens bestämmelser i denna del och arbetsgruppens förslag.

Regeringen ser med stort allvar på Sveriges internationella åtagande, trots att omständigheterna i extrema situationer kan tvinga oss att vidta åtgärder som inte är förenliga med ett tidigare internationellt åtagande.

Jag vill tillägga att om anmälan inte hade lämnats in hade ILO, i enlighet med våra åtaganden, självfallet informerats genom regeringens ordinarie rapportering om tillämpningen av ratificerade konventioner.

ILO:s styrelse var enig i sin bedömning och sina rekommendationer. Samtidigt konstaterades det i debatten att den svenska arbetsskadeförsäkringen fortfarande tillhandahåller ett grundskydd väl i nivå med konventionens intentioner. Det påpekades dessutom att ILO kunde dra lärdom av detta ärende. Vid utformningen av framtida konventioner borde inte så i detalj föreskrivas hur tillämpningen skall ske.

Vad gäller det förändrade arbetsskadebegreppet och den ändrade bevisregeln beträffande arbetsskada gjorde ILO:s styrelse över huvud taget inte något uttalande. Styrelsen beslöt emellertid att begära ytterligare upplysningar från Sverige om den praktiska tillämpningen av ändringarna i lagstiftningen även i denna fråga till den 15 oktober 1994.

Även om ILO:s styrelse förklarat ärendet som slutbehandlat för egen del fortsätter dialogen med ILO:s särskilda organ för granskning av konventionstillämpning. Riksdagen har informerats om detta i årets budgetproposition. Regeringen kommer i enlighet med ILO:s stadga att som alltid delge arbetsmarknadens parter de rapporter som tillställs Internationella arbetsbyrån i Genève. Självfallet kan även andra som har intresse vända sig till mitt departement för att få del av rapporterna.

Anf. 21 STEN ÖSTLUND (s):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret på min interpellation. Men jag har egentligen inte fått några svar på de frågor som jag ställde.

Min första fråga var: Avser den svenska regeringen vidta åtgärder så att man inte bryter mot konvention 121 rörande ersättning under karensdag? Den har inte besvarats.

Arbetsmarknadsministern beskriver vilken förståelse regeringen har mött för de problem som ledde fram till beslutet. Därefter säger han inget mer. Han beskriver också att detta är en del av den krisuppgörelse som träffades med Socialdemokraterna hösten 1992, men han glömmer att tala om att vi från socialdemokratiskt håll förutsatte att de åtgärder som vidtogs inte skulle bryta mot internationella konventioner.

Jag kan inte tolka detta på något annat sätt än att regeringen inte avser att vidta några åtgärder för att Sverige skall följa den konvention som vi har ingått på detta område.

Den andra frågan var: Vilka åtgärder har arbetsmarknadsministern, som är ansvarig för ILO-frågor i regeringen, i så fall vidtagit? Svaret på den frågan ger sig själv. Det framgår också av innehållet i det svar som arbetsmarknadsministern har lämnat. Han har inte gjort någonting. Det är mycket an-

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

*Svar på
interpellationer*

märkningsvärt att den minister som har ansvaret för våra internationella åtaganden på det här området ger riksdagen detta besked.

Ministern har inte heller lämnat något svar på min tredje fråga. Den löd: Om regeringen inte ämnar vidta några åtgärder, vilka konsekvenser bedömer arbetsmarknadsministern att detta kommer att få i det internationella samarbetet?

I interpellationssvaret görs ett allmänt uttalande om att regeringen ser med stort allvar på Sveriges åtaganden. Någon redovisning av vilka konsekvenser det kan få att Sverige bryter mot ingångna konventioner lämnas inte.

Det kanske kan förklaras av att detta inte är den enda konvention som Sverige bryter emot. Det föreligger redan nu en anmälan om brott mot konventionerna nr 98 om den fria förhandlingsrätten och nr 154 om främjande av kollektivavtal. Anledningen är regeringens förslag och riksdagens beslut om att bryta upp gällande kollektivavtal vid beslut om ändringar i lagen om anställningsskydd och provanställningar. Dessutom kan det konstateras att Sverige i dag knappast uppfyller konvention nr 161 om företagshälsovård.

I svaret ges inte heller något svar på min fjärde fråga om vilka åtgärder arbetsmarknadsministern har vidtagit för att kunna redovisa till expertkommittén enligt ILO:s utslag rörande bedömningar av arbetssjukdomar. I sammanhanget uttalas att den svenska arbetsskadeförsäkringen fortfarande innehåller ett grundskydd väl i nivå med ILO:s konvention. Detta uttalande har gjorts av ILO:s organ. Än mer märklig ter sig denna förklaring, eftersom det enligt uppgifter jag har kunnat inhämta var den svenska regeringens representant som gjorde detta konstaterande.

Det är kanske samma sak med den förståelse som visats när det gäller införande av karensdagar. Det blir i så fall litet mindre imponerande när regeringens representanter uttalar förståelse för sin egen regerings handlande.

Om inte den svenska regeringen fram till den 15 oktober lämnar nöjaktiga svar på de frågor som ILO har ställt, Börje Hörnlund, riskerar Sverige att prickas av ILO. Mot denna bakgrund måste jag ställa frågan om arbetsmarknadsministern verkligen inte gör någonting för att undvika att så blir fallet. Mot den bakgrunden hade det väl ändå funnits skäl att åtminstone besvara den sista frågan jag ställde i interpellationen: Hur kommer regeringen att informera riksdagen om sina beslut i dessa frågor?

Fru talman! Sverige har genom åren åtnjutit ett stort anseende för sitt internationella arbete, inte minst inom ILO. När ett föregångsland som Sverige tar sig rätten att bryta mot internationella åtaganden försvåras möjligheten att få andra länder, t.ex. diktatorländer, att anta och tillämpa ILO:s minimiregler. Det här har också framhållits under hösten 1993 av representanter från denna svenska regering vid FN:s generalförsamling.

Mot de uttalanden som där gjorts står det tidigare passiva uttalandet som gjorts av regeringsföreträdare om det internationella åtagande som vi nu debatterar och den inaktivitet som dagens svar visar. Det ses av arbetstagar sidan, en av de tre parterna i ILO-arbetet, som att det närmast tyder på förakt från regeringens sida för de internationella åtaganden som Sverige ingått. Det arbete som Sverige under åren lagt ner i ILO och det anseende som Sverige har uppnått hade varit betjänta av ett annat svar på mina frågor nu i år

när ILO skall fira sitt 75-årsjubileum, vilket för övrigt skall manifesteras även i vårt land med särskilda aktiviteter.

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

Anf. 22 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Sten Östlund satt i denna riksdag och godkände en karensdag i arbetsskadeförsäkringen. Den kunskap som Sten Östlund redovisar att han har i dag hade han således inte ett dugg av vid det tillfället. Jag är övertygad om att Sten Östlund visste mycket väl hur det förhöll sig och att han såg lika praktiskt på denna fråga som hans partikamrater hade gjort vid överläggningen.

Det här är egentligen en större fråga. Jag vågar säga att Sveriges regering och riksdag jobbar mycket ambitiöst och noga med de internationella åtagandena. Men egentligen rör det här också frågan om hur ILO skall jobba framöver. Av de konventioner som man har antagit under de senaste tio åren som gäller olika detaljregleringar, är det bara två som har ratificerats med minst elva röster av de totalt ca 150 medlemsländerna.

Om ILO fortsätter att hålla på med detaljer i stället för att se till helheten i uppgifterna, kommer man att få ett mycket dåligt genomslag hos medlemsländerna. Det beklagar jag. Det finns mycket stora uppgifter för ILO att jobba med i hela världen.

I det här sammanhanget sägs att det blir en tankeställare hur man skall jobba framöver. En karensdag och en livslång arbetsskada skall diskuteras. Här finns oerhört gamla och omoderna regler som hindrar. Från ILO:s sida säger man ingenting om att man skall sänka ersättningen för hela livet från 100 % till 65 %. Men när det gäller en karensdag i sjukförsäkringen träder maskineriet i gång. Jag tror att ILO har den inneboende klokheten att man framöver skall akta sig för detaljer som gör att medlemsländerna icke tar till sig konventionerna.

Jag har lämnat svar. Till den 15 oktober skall vi i detalj avge ett svar. Fram till dess att svaret är utarbetat kan jag inte här i riksdagen i detalj redogöra för innehållet. Jag är ganska övertygad om att ILO i dag ser och framöver kommer att se Sverige som en absolut toppmedlem.

Anf. 23 STEN ÖSTLUND (s):

Fru talman! Om arbetsmarknadsministern skall lämna svar till den 15 oktober, varför sades det inte klart i svaret på min interpellation? Det är i alla fall ett besked att arbetsmarknadsministern kommer att lämna svar på de frågor som regeringen av ILO har blivit uppmanad att svara på.

Så till krisuppgörelsen och införandet av en karensdag. Från socialdemokratiskt håll klargjorde vi faktiskt, Börje Hörnlund, att detta förutsatte att vi inte skulle bryta mot internationella konventioner. I annat fall skulle karensdagen inte införas. Det borde alltså inte ha införts en karensdag i arbetsskadeförsäkringen.

Börje Hörnlund tog upp en rent principiell diskussion om ILO:s sätt att arbeta. Det kanske inte är fel att göra det. Däremot är det något märkligt att göra det i samband med ett interpellationssvar. Min interpellation innehöll fem frågor. Arbetsmarknadsministern valde att inte besvara dem. I stället tog han upp en diskussion om ILO:s sätt att arbeta över huvud taget.

*Svar på
interpellationer*

Jag delar arbetsmarknadsministerns uppfattning att Sveriges internationella åtaganden och internationella arbete är mycket viktigt. Vi får därför hantera de frågorna ganska varsamt. Vi bör föra fram den diskussionen på ett mera genomtänkt sätt. Jag tror att det kan skada saken att ta upp den i ett sådant här sammanhang.

Det är väl i så fall att beklaga om andra länder inte vill ratificera konventionerna. Vi har gått en annan väg, och vi har varit angelägna om att följa de frivilliga överenskommelser som ILO ingår. Det finns ändå, arbetsmarknadsministern, väldigt många konventioner som har antagits och väldigt många länder som har antagit konventioner.

Sverige börjar nu tumma på ingångna konventioner, tyvärr inte bara den konvention som vi nu diskuterar. Det allvarligaste är kanske att Sverige bryter mot konventioner som gäller främjande av kollektivavtal och framför allt den uppgörelse vi har gjort med EU. Vi har fått EU:s godkännande att vi genom kollektivavtal skall kunna ratificera och införa sådana regler som EU i övrigt antar genom lag.

Anf. 24 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Jag höll ett anförande för ILO i maj eller juni månad i fjol. Inför hela församlingen tog jag upp frågan om att koncentrera organisationens krafter – de är inte heller oändliga – till de stora, tunga och väsentliga frågorna för arbetskraften och arbetsmarknaden och inte på någon liten detalj.

Sten Östlund! Jag är helt övertygad om att ILO och de övriga tre parterna också kommer att tycka så. Man skall gå från det hyperdetaljerade till det större. Det är att missbruka goda krafter när man håller på det hyperdetaljerade.

Anf. 25 STEN ÖSTLUND (s):

Fru talman! Avslutningsvis konstaterar jag att jag inte har fått några egentliga svar på mina frågor. Men jag drar ändå slutsatsen att Sverige kommer att fortsätta att arbeta aktivt inom ILO. Då är det angeläget att undanröja den kritik som ILO kan rikta mot oss genom att vi inte följer ingångna konventioner.

I stället skall vi göra som vi brukar göra i vårt land, nämligen att om vi är överens om att det finns en lagstiftning som är fel, skall lagstiftningen ändras. Men innan lagstiftningen har ändrats, följer vi lagstiftningen. Så bör vi göra även i internationella sammanhang. Det är detta, Börje Hörnlund, som har gett Sverige respekt och anseende i ILO och internationellt samarbete. Jag är övertygad om att det är så.

Det finns anledning att uppmana arbetsmarknadsministern att arbetet skall göras i det trepartssamarbete som ILO utgör. Arbetet skall bedrivas i samarbete med arbetsmarknadens parter och de fackliga organisationerna. Det är kanske inte så lätt att bedriva samarbete med SAF. Jag har ryktesvis hört att föreställningen om ILO hos SAF inte är vad den borde vara – kanske inte ens den arbetsmarknadsministern tycker att den borde vara.

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Jag var inte med när denna punkt diskuterades i Rosenbad. Men Sten Östlund bröt på ett ordentligt sätt mot vad han nyss sade när han i denna kammare – med ganska lång betänketid – ändå antog en karensdag utan att konventionen var ändrad. Jag kan ha förståelse för det.

Nu kommer ett svar att arbetas fram. Det tillhör seden på detta område att svaret kommer att diskuteras med den svenska ILO-kommittén där arbetsmarknadens parter är representerade. Därefter blir det regeringsbeslut. Det vore nästan rent tjänstefel av mig att föregripa det arbetet. Svar kommer senast den 15 oktober.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

*Svar på
interpellationer*

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1993/94:191 till lagutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Kulturutskottets betänkanden 1993/94:KrU18, KrU20, KrU21, KrU25 och KrU26
Jordbruksutskottets betänkanden 1993/94:JoU17 och JoU18
Arbetsmarknadsutskottets betänkanden 1993/94:AU11, AU12 och AU14

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositionerna
1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m. (ansvarsfrihetsgrunder m.m.)
1993/94:231 Utvidgad kompensation för viss dieseloljeskatt, m.m.

Skrivelse
1993/94:175 Åtgärder mot buller i fjällområden och skärgårdar m.m.

Motionerna
med anledning av prop. 1993/94:123 Skuldsaneringslag
1993/94:L10 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s)
1993/94:L11 av Sten Svensson (m)
1993/94:L12 av Elisabeth Persson m.fl. (v)

med anledning av prop. 1993/94:138 Kommerskollegium m.m.
1993/94:N27 av Birgitta Johansson m.fl. (s)

1993/94:N28 av Sverre Palm och Per Olof Håkansson (s)

med anledning av prop. 1993/94:143 Brottsoffren i blickpunkten – en brotts-
offerfond och andra åtgärder för att stärka brottsoffrens ställning

1993/94:Ju21 av Magnus Persson m.fl. (s)

1993/94:Ju22 av Lars Moquist (nyd)

1993/94:Ju23 av Margitta Edgren m.fl. (fp)

1993/94:Ju24 av Berith Eriksson m.fl. (v)

1993/94:Ju25 av Bengt Rosén (fp)

1993/94:Ju26 av Sten Andersson i Malmö (s)

1993/94:Ju27 av Lars Stjernkvist m.fl. (s, m, fp, kds)

1993/94:Ju28 av Göthe Knutson m.fl. (m, fp, c, kds)

1993/94:Ju29 av Magnus Persson (s)

1993/94:Ju30 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s)

med anledning av prop. 1993/94:147 Jämställdhetspolitiken: Delad makt –
delat ansvar

1993/94:A40 av Ingvar Carlsson m.fl. (s)

1993/94:A41 av Sten Svensson (m)

1993/94:A42 av My Persson och Inger René (m)

1993/94:A43 av Harriet Colliander och Laila Strid-Jansson (nyd)

1993/94:A44 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

med anledning av prop. 1993/94:148 Vårnadsbidrag

1993/94:So45 av Margareta Viklund och Liisa Rulander (kds)

1993/94:So46 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

1993/94:So47 av Harriet Colliander m.fl. (nyd)

1993/94:So48 av Märtha Gårdestig (kds)

1993/94:So49 av Ingvar Carlsson m.fl. (s)

1993/94:So50 av Birgit Henriksson (m)

1993/94:So51 av Inger Lundberg och Maud Björnemalm (s)

1993/94:So52 av Lennart Fremling (fp)

1993/94:So53 av Margareta Israelsson m.fl. (s)

med anledning av prop. 1993/94:157 Stöd till ekologisk odling och trädgårds-
näringen, m.m.

1993/94:Jo22 av Stina Eliasson m.fl. (c, m, fp, kds)

1993/94:Jo23 av Jan Jennehag (v)

1993/94:Jo24 av Patrik Norinder (m)

1993/94:Jo25 av Harry Staaf (kds)

1993/94:Jo26 av Claus Zaar (nyd)

1993/94:Jo27 av Margareta Winberg m.fl. (s)

med anledning av prop. 1993/94:158 Vissa fiskeripolitiska frågor

1993/94:Jo28 av Magnus Persson (s)

1993/94:Jo29 av Kjell Eldensjö (kds)

1993/94:Jo30 av Erling Bager (fp)

1993/94:Jo31 av Magnus Persson m.fl. (s)

1993/94:Jo32 av Jan Jennehag och Björn Samuelson (v)
1993/94:Jo33 av Margareta Winberg m.fl. (s)
1993/94:Jo34 av Sven-Olof Petersson m.fl. (c)
1993/94:Jo35 av Åke Carnerö och Chatrine Pålsson (kds)
1993/94:Jo36 av Carin Lundberg m.fl. (s)
1993/94:Jo37 av Magnus Persson (s)
1993/94:Jo38 av Claus Zaar och Simon Liliedahl (nyd)

med anledning av prop. 1993/94:160 Ny myndighetsorganisation på radio- och TV-området

1993/94:K36 av Bengt Harding Olson (fp)
1993/94:K37 av Sigge Godin (fp)
1993/94:K38 av Jarl Lander (s)
1993/94:K39 av Stina Eliasson (c)
1993/94:K40 av Bengt Hurtig m.fl. (v)
1993/94:K41 av Nils Nordh m.fl. (s)
1993/94:K42 av Hans Stenberg m.fl. (s)
1993/94:K43 av Thage G Peterson m.fl. (s)
1993/94:K44 av Anita Johansson m.fl. (s)
1993/94:K45 av Tage Pålsson (c)
1993/94:K46 av Harriet Colliander och Simon Liliedahl (nyd)

med anledning av prop. 1993/94:161 Marknadskontroll för produktsäkerhet, m.m.

1993/94:N29 av Axel Andersson m.fl. (s)

med anledning av prop. 1993/94:163 Riktlinjer för en fortsatt kretsloppsanpassning av samhället – åtgärder för att minska riskerna med kemikaliehanteringen

1993/94:Jo39 av Leif Bergdahl och Lars Andersson (nyd)
1993/94:Jo40 av Jan Jennehag m.fl. (v)
1993/94:Jo41 av Kenneth Lantz (kds)
1993/94:Jo42 av Marianne Andersson och Rosa Östh (c)
1993/94:Jo43 av Marianne Andersson och Sven-Olof Petersson (c)
1993/94:Jo44 av Max Montalvo (nyd)
1993/94:Jo45 av Håkan Strömberg m.fl. (s)
1993/94:Jo46 av Margareta Winberg m.fl. (s)

med anledning av prop. 1993/94:166 Avreglering av järnvägstrafiken och riktlinjer m.m. för SJ:s verksamhet under åren 1994 – 1996

1993/94:T36 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s)
1993/94:T37 av Gudrun Schyman m.fl. (v)
1993/94:T38 av Harriet Colliander m.fl. (nyd)
1993/94:T39 av Hans Stenberg m.fl. (s)
1993/94:T40 av Hans Karlsson och Maud Björnemalm (s)

med anledning av prop. 1993/94:168 Ökad tillsyn av den yrkesmässiga trafiken

1993/94:T41 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s)

1993/94:T42 av Sten Andersson i Malmö (m)

1993/94:T43 av Karl-Erik Persson och Bengt Hurtig (v)

1993/94:T44 av Carin Lundberg (s)

1993/94:T45 av Gunhild Bolander (c)

med anledning av prop. 1993/94:173 Bostadstillägg till pensionärer

1993/94:Sf31 av Magnus Persson (s)

1993/94:Sf32 av Berith Eriksson m.fl. (v)

1993/94:Sf33 av Birgitta Dahl m.fl. (s)

1993/94:Sf34 av Arne Jansson (nyd)

8 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställts

den 18 mars

1993/94:416 av *Peeter Luksep* (m) till utrikesministern om rysk trupp för fredsbevarande insatser i det forna Sovjetunionen:

I olika sammanhang, bl.a. i ESK och i FN, har Ryssland framfört önskemål om att ryska trupper med internationellt godkännande skall få stationeras i länder som utgjorde det forna Sovjetunionen i föregivet fredsbevarande syfte. Samtidigt framhåller ryska företrädare att man förbehåller sig rätten att tillvarata etniska ryssars intressen i hela det forna Sovjetunionen, dock utan att medge andra länder rätt att tillvarata etniska minoriteters rätt i Ryssland. De ryska framstötarna om "fredsbevarande trupp" samt om att tillvarata ryssars intressen har gjort många berörda länder starkt oroade. Kazakstans president t.ex. har jämfört den ryska inställningen med Hitlers agerande i förhållande till sudetterskarna.

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att i ESK, FN och andra internationella sammanhang markera avståndstagande från att rysk trupp används för fredsbevarande insatser i det forna Sovjetunionen, undantaget där sådana önskemål framförts av samtliga inblandade parter i en pågående konflikt?

1993/94:417 av *Berndt Ekholm* (s) till utrikesministern om de fredsbevarande trupperna i Bosnien:

Utvecklingen i Bosnien har förändrats efter NATO:s beslutsamma agerande att inte längre tolerera granatelden över Sarajevo med dess fruktansvärda konsekvenser. Hoten om flygattacker öppnade dörren till en mer verklig diplomati.

Det är självklart att beklaga att inte de otaliga fredsanssträngningarna, som

tidigare genomförts lett till resultat. Många har fått sätta livet till som följd av olika parter motstånd att förhandla om en fredlig lösning.

Prot. 1993/94:76
21 mars 1994

Men nu har nya möjligheter öppnats, trots fortsatta strider i stora delar av Bosnien. FN:s sändebud har därför begärt en utökning av truppinsatserna för att vidmakthålla vapenvilor. I detta läge, när möjligheterna att ingripa utan att hamna i strid har ökat betydligt, svarar FN:s medlemsländer med en avvisande attityd. Därmed ökar återigen risken för bakslag och fortsatt våld.

Av pressuppgifter att döma tycks regeringen vara beredd att utöka de svenska truppinsatserna i Bosnien, vilket är bra.

Min fråga till utrikesministern är:

Kommer regeringen att i FN vidta aktiva åtgärder för att få övriga medlemsstater att också ta sitt ansvar och ställa fredsbevarande trupper till förfogande?

9 § Kammaren åtskildes kl. 13.41.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Måndagen den 21 mars

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 1993/94:105 om kvotflyktingar	1
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
Georg Andersson (s)	
Maj-Lis Lööv (s)	
Claus Zaar (nyd)	
3 § Svar på interpellation 1993/94:99 om flyktingpolitiken	11
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
Claus Zaar (nyd)	
Maj-Lis Lööv (s)	
4 § Svar på interpellation 1993/94:93 om konventionen om arbets- skadeersättning.	18
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Sten Östlund (s)	
5 § Hänvisning av ärende till utskott	23
6 § Förnyad bordläggning	23
7 § Bordläggning	23
8 § Anmälan om frågor	
1993/94:416 av Peeter Luksep (m) om rysk trupp för fredsbeva- rande insatser i det forna Sovjetunionen.	26
1993/94:417 av Berndt Ekholm (s) om de fredsbevarande trup- perna i Bosnien.	26